

F O A I E

пентрѣ

МШТЕ, ШМЪ ШІ ЛІТЕРАТУРЪ.

№. 37.

Luni, 13 Septembrie.

1843:

В Ъ Р С Т Е Л Е

дн прівінда фісіологікѣ.

De Dr. Vasîc.

Къ де сіне стѣтътоареа віагъ днчепе дѣпъ пащере о некѣрматъ скімваре дн тоате діректііле, атѣт, кѣт организмѣл (трѣпѣл) пѣвѣмаі дн фіінда са матеріалъ, чі ші дн чеа інтелектвалъ пѣрѣреа се скімвѣ ші астѣзі пѣмаі есте ачела, каре ера ерѣ. Пѣтеріле лѣі трѣпѣці ші інтелектвале се десволтеазъ дѣпъ хотѣрѣте леці, алеаргъ оарешкаре скаръ пѣвѣмаі пропѣшнд, чі ші репѣшнд. Процесѣл фііндѣрѣі, ші а фачеріі есте зпѣл ші ачела процес ші ал стрікѣрріі, ші ал рѣсіпіреі (періріі). Цепіѣл віедіі есте ші цепіѣл моргіі. Трѣптеледѣпъ каре скімвѣрїле віедіі се фак пѣрѣреа, ле пѣтїт Вѣрстеле віедіі, къ каре пѣвѣмаі еволѣдіа, адекъ десволтареа, чі ші револѣдіа, адекъ рѣсіпіреа о арѣтѣт прїп оарешкаре секціі, де ші віагдa индивидуалъ есте зп тот дн сіне.

Пітагора пѣтѣра 4 вѣрсте, сокотїнд пентрѣ фїеце каре 20 анї. Реїл днкъ пѣтѣрѣ атѣтеа, днсѣ пѣмаі къ 18 анї. Дѣпъ Солон ші Макровіе се сокотеск 10 вѣрсте, фїеце каре кѣте къ 7 анї. Ачеа-ста а вѣрстелор сокотеалъ аре темейл

сѣѣ дн векеа шїіндѣ деспре анї трѣптеле-лор. (anni cyclici, s. climacterici). Дѣпъ ачеаста шїіндѣ фїецекаре вѣрстѣ дїне зп чїклѣ де 7 анї. Ла ал 7леа ан се скімвѣ дїнжіі; ла ал 14леа днчепе флочїреа, ші лѣпеле; ла 21леа днчепатъ крещереа; ла 28леа ажѣпце віагдa кѣлмеа са чеа маї днпалѣ. Де ачі пѣпъ кѣтре ал 50леа ан есте о тѣчере де трѣі чїклѣрї; дн ал 7леа чїклѣ днчепатъ ла тѣіерї лѣпеле; дн ал 8-леа ші ал 9леа днчеп а скѣдеа пѣтерїле; дн ал 10леа ші ал 11леа днчеп адѣпчеле вѣтрѣпѣде (monia).

Дѣпъ Бѣрдѣх се деспарте віагдa омѣл лѣі дн дѣѣ вѣрсте марї, адекъ дн вѣрстѣ некоаптѣ; ші коаптѣ; чеа дїпѣтіе кѣпрїнде дн сіне копїлѣрїа ші жѣніа, ші се днпїнде пѣпъ ла анѣл 21; чеа де пѣ зрїтѣ кѣпрїнде дн сіне вѣрста де мїжлок пѣпъ кѣтре ал 50леа ан; ші адѣпчеле вѣтрѣпѣде, дн каре дескреск пѣтерїле, ші омѣл веде днпїнтеа са неподїі, адекъ а доаѣ ценераціе. — Чеї маї тѣлді днпарт віагдa дн 4 вѣрсте, адекъ: 1. Копїлѣрїа (Infantia), 2. Жѣніа (Adolescentia), 3. Бѣрвѣдіа (Virilitas), 4. Бѣтрѣпѣделе (Senectus). — Фїецекаре вѣрстѣ іа-рѣш се деспарте дн маї тѣлте секціі. Копїлѣрїа: дн фегїе, прѣпчїе ші фе-

чїоріе; жїніа се дїтїнде пълъ че трѣпѣл дїчеатъ а креще. Бървѣдіа се деспарте дї тїпъръ, коаптъ шї маї дїпалтъ. Бѣтрѣнеделе дї дїчепътоаре шї а дїпчї.

Федїа. Фѣтѣлсвѣршешечїквлсѣ дї дїпѣтечеле маїкъса, шї трѣїенце пѣмаї дї, шї кѣ віада ачестеїа; се тѣрѣїенце пѣмаї кѣ формаціа, шї вегетаціа, адекъ фѣтѣл пѣ аре алтъ фѣнкціе декът а се форма шї а креще. Дїп віада анімалъ афлѣм фоарте пѣїенце зрме, шї ачестеа пѣмаї пе атѣта, пе кѣт слѣжеск вегетаціеї. Ачестаста вѣрстѣ цїне дї статѣл нормал (патѣрал) 40 de септѣмѣнї, саѣ 280—281 de зїле, дїпѣїа мїшкаре а фѣтѣлї каде ла мїжлокѣл дїгреопѣрїї, саѣ ла а 20ea септѣмѣнѣ.

Прѣпчїа, каре дїчепе кѣ пащереа, се деспарте їаршїї дї вѣрста сѣцѣрїї шї дї в. дїцеркѣрїї, саѣ а дїпдїлор лаптелѣї. Пълъ ла кѣдереа фѣнїеї вѣрїкѣлї, адекъ дїп зїлеме дїптѣїе 6—9 се пѣмешце прѣпѣл поѣ пѣскѣт. Кѣ зїоа пащѣрїї есте прѣпѣл копт, шї поате трѣї афаръ de мѣтѣса, адекъ шїаѣ кѣдїгат пѣтере de ашї продѣче сїпгѣр кѣлѣра, ашї префаче хрѣпа дї сѣпце, а ресѣфла, шї а рѣвда їнфлїнда аерѣлї дїп афаръ. Стѣмпѣрѣтѣра сѣпцелѣї есте дїп вѣрста ачестаста de 26—27° R. — **Дїпѣїа** фѣнкціе (лѣвраре) прїп каре прѣпѣл аратъ кѣ аре віадѣ, есте рѣсѣфлареа. Спре ачестаста се траѣе поѣ пѣскѣтѣл парте прїп апѣсареа аерѣлї дїп афаръ, парте прїп дїпѣскѣтѣл шїе волдѣ. Ресѣфлареа се vede а фї ла дїчепѣт дѣрероасѣ, кѣчї маї totdeauna, дакѣ аре поѣ пѣскѣтѣл дестѣле пѣтерї, се фаче дїпсодїтѣ de пѣлїсѣ. Дѣпѣ дїпсѣ-

фларе зрмеазѣ ресѣфлареа, (vezї Антроп. §. 56) кареа рѣтѣпне дї чеа de пѣрѣрѣа скїмваре фѣрѣ прекѣрмаре дї тоатѣ віада пѣпѣ ла тоарте. О парте а дїпсѣфлатѣлї аер ретѣпне дїп пѣтѣмѣнї шї дї фаче чева маї гѣзпошї, шї маї зшорї декът ана. Прїп ресѣфларе пѣтїмешце шї черкѣїреа сѣпцелѣї скїмваре пѣлтъ. Сѣпцеле пѣмаї мерѣе прїп васеле вѣрїкѣлї дїп мѣтѣса (vezї Антроп. фѣїа 262) шї дела ачестаста ла фѣт дїндѣрѣпт, чї мерѣе прїп артерїа пѣлмоналъ ла пѣтѣмѣнї, шї de аїчеа прїп віпеле пѣлмонале дїндѣрѣпт дїп їнїма стїпгѣ, de аїчеа дїп аортѣ шї дїп челелалте артерїї але трѣпѣлї; дїп ачестеа прїп віпї дїндѣрѣпт дїп їнїма дїреаптѣ ш. а. т. д. (vezї Антроп. фѣїа 92), аша, кѣт акѣма дїчепе зп черк дїкїс, de сїне стѣтѣторїѣ. Прїп поаѣ ачестаста черкѣїре зпеле органе ажѣтѣтоаре, кѣ каре ера фѣтѣл de мѣтѣса, адекъ газра овалъ а їнїмеї, дѣкѣтѣ лѣї Боталї (vezї Антроп. фѣїа 262) креск шї се перд.

А дѣа фѣнкціе, кареа дѣпѣ пащѣре се ївешце дїп трѣпѣл прѣпѣлї есте черереа хрѣпїї. Прѣпѣл кѣтѣ акѣма лаптеле ла пїептѣл мѣтѣса, шї дїп дїпѣскѣтѣл шїе волд прїп ретраѣереа лїтѣеї шї аша ескареа зпї спадїѣ гол прїчепе а траѣе дїп дїца мѣмеї сале лаптеле дїп сїне. Прїп прїмїреа хрѣпїї дїп сїне, се ївешце кѣрѣнд шї стоарчереа вѣлї, шї а їматѣлї, кареа пїпте дѣрмеа. — **Дїп** форма дїп афаръ а трѣпѣлї се деосївешце поѣл пѣскѣт de чеї крескѣдї дїп мѣлте фелѣрї. Лїпдїмеа трѣпѣлї лѣї есте 18—22 de полїкарї, грегтатеа 6—8 пѣпцї, капѣл дїп пропорціа трѣпѣлї есте фоарте таре, шї кѣпрїнде а патра парте а трѣпѣлї. Оаселе капѣлї дї-

къ пѣ сѣнт де тот формат, стаѣ депър-
тате зпѣл де алтѣл ші пѣ аѣ косѣтѣрї (vezї
Антроп. фѳіа 16); еле сѣнт легате пѣмаї
прїп пеле, каре дп маї мѣлте пѣрдї а ка-
пѣлї фак аша пѣмїте фѣнтѣпеле (fon-
ticuli). Дїп ачестеа зпа есте дп крещет
ші се паще дїп легѣтѣнѣа оаселор фѣрѣ-
теї, къ оаселе пѣрецілор, шї аре пѣма фѣн-
тѣпѣоа патрѣзпгїѳсѣ, саѣ мерс.
Алта есте дпдѣрѣпт шї се паще дїп ле-
гѣтѣнѣа оаселор пѣрецілор, къ осѣл чїа-
феї, шї се пѣмѣще трїангѣларѣ. Чеа
дїпѣїе рѣтѣпѣ дескїсѣ пѣпѣ ла ал 2леа
ап, чеа де пе зрѣтѣ пѣпѣ ла 5 лѣпї, дпкѣ
се маї паск шї алте дѳѣ фѣнтѣпеле дп
фїецекаре парте а капѣлї дїп легѣтѣнѣа
ѳселор тѣмпелор, шї а осѣлї чеафеї къ
ѳселе пѣрецілор шї се пѣмеск латерале,
саѣ алї Касерї. Дїп ачестеа челе дїп-
пайнте се астѣпѣ къ лѣпа а 2а, іарѣ че-
ле де'ндѣрѣпт къ лѣпа а 3а. Скопѣл аче-
стор фѣнтѣпеле есте, ка оаселе сѣ се поа-
тѣ вѣрѣ зпѣл сѣвт алтѣл шї аша мїкшо-
рѣнд волѣмеа капѣлї сѣ зшорезе паще-
реа. Пѣптрѣ ачееа прѣпчїї се паск маї
мѣлт къ кап аскѣдїт, каре дпсѣ фѣрѣ пїчї
зп ажѣторїс дп скѣртѣ време іарѣш дпшї
довѣндеще форма са къвїпчїоасѣ. Пелеа
поѣ пѣскѣдїлор есте шї ла прѣпчїї де арапї
рошїе, шї пѣмаї маї тѣрзїѣ довѣндеще
ачеа колоаре, каре се къвїне фїецекарѣїа
фелїс оменеск. Пѣрѣл есте дптѣпекос, пар,
маї тѣрзїѣ се фаче маї лѣчїѣ, шї пѣмаї ла
ал 3леа ап капѣтѣ а са къвїпчїѳсѣ колоа-
ре. Окїї сѣнт албастрї дптѣпѣкадї, шї
їарѣш пѣмаї маї тѣрзїѣ капѣтѣ чеа къве-
пїтѣ колоаре. Прѣпчїї дѣпѣ пащере пе-
трек времеа маї мѣлт пѣмаї къ сопп, віа-
ца лор есте де віаца мѣтѣса легатѣ, ле

тревѣе маї мѣлтѣ дпгрїїїре декѣт орї къ-
реїа фѣптѣре, шї фѣрѣ ачѣаста ар фї прѣ-
пѣдїдї.

Нѣмаї къ дпчетѣл се івеск шї фѣн-
кдїїле анімале. Маї пайнте се паще сїм-
дїчїзпѣа. Прѣпкѣл аратѣ пѣлѣчере дп
скалѣ шї зѣмѣл дѣпѣ пѣпѣтѣл мѣтѣса.
Маї тѣрзїѣ се аратѣ шї зрѣе де сїмдї-
чїзпѣа гѣстѣлї (пакѣлї) прѣпкѣл дп-
чѣе а деосевї лаптеле мѣтѣса де алте
сѣвѣстанѣе хрѣпїтоаре шї пѣ вреа сѣ іа ме-
дїчїпѣ шї алте лѣкрѣрї пѣпѣлѣкѣте. Де шї
омѣл се паще къ окїї дескїшї, пѣ ка мѣл-
те віетѣдї сѣгѣтоаре, орѣ, тотѣшї лѣміна
окїїлї пѣмаї ла вреа кътева зїле дѣпѣ
пащере се лѣрѣдеде, Корнеа (vezї Антроп.
§. 106) се фаче маї лѣчїоасѣ шї маї вол-
тїтѣ. Bederea обїектелор дпкѣ пѣ аре лок,
їарѣ лїпса лѣтїнеї се аратѣ, къчї поѣл
пѣскѣт дптоарче окїї дѣпѣ лѣтїпѣ. Ме-
ханїка скѣтѣраре о топѣлї ловеде зрѣїде,
дпсѣ а авїї дпкѣ пѣ поате поѣл пѣскѣт,
шї пѣмаї кѣтре ал 2леа лѣпѣ се vede а
деосевї топѣрїле, къчї атѣпчеа ла стрїгаре
дѣ семне де вѣкѣрїе, шї прїп къптаре се
траде спре сопп. Тот дп ачѣаста време
се vede шї мїросѣл а се арѣта; копїлѣ къ-
поаще пе мѣтѣса мїросїнд авѣрїмеа лапте-
лї. Сїстема пѣврелор (vezї Антроп. фѳіа
100) есте пѣдїп десѣлїтѣ; мїшкареа де
вое (vezї Антроп. §. 118) есте пѣмаї пѣ-
дїп дпсемпѣтоаре, адекѣ копїї аратѣ дѣ-
рерїле прїп стрѣпѣдереа пїчїорелор, шї даѣ
дїп пїчїоаре кънд дї десѣлѣшѣрѣ. Крїерїї
сѣнт дпкѣ маї богадї де сѣпѣе, шї фѣн-
сдїїле лор дорѣѣ. Кѣ атѣта есте маї ре-
пѣде черкѣрїеа сѣпѣелї, пѣлѣл вате де
140 де орї дптрѣп мїпѣт. Рѣжпїреа шї
репрѳдѣкдїа сѣнт дпкѣ славе шї фрацете.
(Ва зрѣма.)

*)

ПРЕЦЪЛ СЪНЦЕЛЪИ.

Дн аял 1789 Ислатъл, де ши диче-
пъсе а слъби, тотъш ел дикъ п'ши пер-
дъсе пѣтереа де тот; непощи лѣи Остап
маи авае дикъ дн тимп де ресвоѣз чева
ретьшиде дин фанатистъл ачел ресвоѣник.
каре дин зилеле лѣи Махомет ле къщигасе
атѣтеа дивинѣри.

Мѣскаліи прин трактатъл дела Каинардѣе
се фѣкъсеръ domni маи песте тот Кримъл;
аколо ашезасеръ еи зп кап тѣтъреск, каре
ста сѣпт сѣзеренитатеа дналтеи порѣи, дар
дн аял 1789 сокотиръ къ аѣ сосит тимпъл,
пентрѣ де а се скѣтѣра де сѣпт тѣпа тѣр-
чеаскъ, ши Катарина II. се фѣкъ доампъ
педертѣритъ песте Кримъл днтрег.

Тѣрчиі се поѣтѣа дин тоате пѣтериле
а мерѣе ла ресвоѣл чел сѣпт. Дн окіи
лор ар фѣи фост о зрѣчпне а лѣса не тѣтарѣ
сѣи ѣеатъ сѣпт жѣгъл креѣдинілор.

Кабинетъл дела Ст. Петерсѣбург, каре
акѣм къпѣтасе гѣст а сѣвѣжѣа, немѣк дорѣа
маи къ сете, декѣт а днтѣрѣжѣа не Австриа
дн контра Тѣрчиіи ши а о тѣпа ла про-
винѣиіле дела Дѣнѣре, ши Катарина, къѣетѣнд
къ прин пѣтереа Австриіеи ва алѣнга оастеа
тѣрчеаскъ, ар фѣи фост вѣкъроасъ а дн-
пѣрѣи къ Іосіф II. прада чеа богатъ а сѣл-
тапѣлѣи Авѣл-Хамид. Дар Волтер ера не
атѣпѣи дн модѣ, ши Іосіф II., каре ка тоѣи
принѣиіи чеи кълтѣваѣи дин тимпѣриле ачеле,
авѣ ідеи маи волтерѣче, пѣ воіа ресвоѣл,
ка зп че, каре і се пѣреа лѣкѣрѣ днвекит
ши зп петроград.

Аша дар солъл рѣсеск дин Константі-
нопол, къ къѣет де а дналпѣта доринѣеле
днпѣрѣтесей сале, се сіліа дн тот кінѣл
а стрѣка не Австриа къ Тѣрчиа.

Ноаптеа се респѣндисе песте деалѣтри-
ле дела Пѣра ши оспѣлѣл солѣлѣи рѣсеск
стрѣлѣчиа де тѣлѣдѣмеа лѣтѣинѣрилор, къчи
дипломатъл пѣши черѣсе дикъ паспортѣри-
ле, кънд іатъ се іведе зп от плин де се-
кретѣри, шиши чере воіе а ворѣи къ ексе-
ленѣија са. Ел ера зп грек крескѣт ла ва-
тра інтрѣделор, каре се пѣтеѣе къ зп къ-
вѣнт Фанар.

Фанаръл есте ачел квартал дн Кон-
стантінопол, каре се днтінде днтре гол-
фѣл корѣлѣи де азр ши днтре тѣрѣл*)
сѣпт, аколо маи вѣѣдѣѣеде ачѣа чѣвилѣза-
ѣе тѣрежѣтъ, ачѣл дѣх нелініѣит ши рескѣ-
лѣторѣи, не каре л'аѣ афлат Махомет ал
дѣиле дн Константінопол ши не каре с'аѣ
сіліт ал днѣлѣнѣи прин ловѣтѣри де іатаране.

Нѣмеле де фанар, дѣпъ кѣм тѣ дн-
крѣдинѣазъ греѣи, пѣ есте маи пѣѣин тѣ-
рит декѣт чѣла ал дналтеи порѣи, ел дн-
сѣмнеазъ ватра лѣтѣнеи, а кълтѣреи. Еѣ
лѣам зѣс адеце, сѣ пѣши неарѣѣ атѣта о-
стенеалъ къ алегорѣка дѣѣѣчѣре а пѣмелѣи
ачѣлѣи, дн вреѣе че фанар пѣ ва сѣ зѣнѣ
алѣчева, декѣт тѣрѣл ачѣла рѣѣікат де а-
тѣта тимп пентрѣ де а реѣѣрса лѣтѣнѣ дин
лампа че се ашеза аколо, ла борѣѣерѣи че
дѣпта кътре Константінопол.

Фѣе кѣм ва фѣи, дѣстѣл къ фанаръл до-
мпѣа песте днѣинѣѣторѣи сѣи тѣрѣи; інѣлѣ-
інѣа лѣи аѣѣпра дѣванѣлѣи ера атѣт де кѣм-
пѣнѣтоаре, дикѣт фанарѣиѣлор лі се фѣ-
чеа кърте, кътре еи се лѣнѣѣшиа Тѣрчиі,
къѣтѣнд патронатъл ачѣстор фалачѣи ши істеѣи
раіа, еи се тѣмеа де кърселе ачѣстора, дн
къщѣга прин дарѣри ши днтреѣѣи а лор
ажѣтор ла пѣртареа а фѣлѣѣрилор де дре-
гѣѣторѣи де стат.

*) Зѣдѣл.

Афаръ de dignitățile Domniilor din Moldova și România ачеїї фанариоти, ка крещіні пѣ пѣтеа дпърѣка алте постѣри дпалте, dar еї се фолосіа de тѣрчі, ка de пиде marionete, шї дї ашѣза пе ла пашалікѣрі сѣнт кондіціе ка еї сѣ поатѣ пѣр-та тревїле дп локѣл ачелора сѣнт педеанса торції. Жївналїштїї пострїї кѣdereа зпїї vezir саѣ пашѣ, de тѣлте орї о kred а фї резѣлтатѣл вреѣнеї тарї дпгѣмплѣрї полїтїче, дп време че еа пѣ есте алтчева, де-кѣт фрѣптѣл секретелор іптрїдї дп фанар.

Șn асемenea om dпн фанар ера шї а-чела, каре с'а іпсіпзат ла солѣл рѣсеск.

Солѣл, каре пѣ вреа сѣ се депѣртезе дела етїкета чеї прескрїеа посїціа лѣї, трї-місе пе грек ла секретарїѣл сѣѣ, ка сѣ се дескопере ачелѣїа.

Фанарїотѣл дї ростї кѣтева ворѣе. D. Бракхоф пѣтаї декѣт дптрѣ ла Домпѣл сѣѣ шїї дпшпѣртѣшї, кѣ лѣкрѣл ар фї кзп-пѣпїтор шї кѣ мерїтѣ лѣаре аміпте.

Некзпоскѣтѣл дптрѣ дп пѣзптрѣ.

— „Еѣ пот пѣне пе пічїoare 100,000 осташї спре ажѣтор M. Сале дпшпѣртесей дпн Рѣсіа дп ресвоїѣл че дї стѣ дпайпте.“

— „Дп че кіп?“

— „Че респлатѣ воїѣ авеа?“

— „Чере.“

— „De воїѣ пѣтеа сѣ рѣдїк зпа сѣтѣ шїї Австрїачї дп контра дпшпѣрѣдїей Ото-мане, атѣпчї арміа воастрѣ пе зпор ва пѣтеа копрїнде Крїтѣл пентрѣ тотд'азпа: воїдї а'мї да дп дпгѣмплареа фаворабїлѣ зпа сѣтѣ шїї de рѣгле?“

— „Da.“

— „Сѣскрїедї хѣртїа ачеаста.“

— „Șn сол пѣшї дѣ іскѣлїтѣра са ла о ворѣѣ гоалѣ а зпїї ппал хїмерїк че

пѣ се поате дѣче дп дпмплїнїре. Кѣзѣп-тѣл меѣ ажзпѣе.“

— „Domnia воастрѣ сѣптедї зп прїпц; дп казсѣ прїватѣ ворѣва в'ар плѣтї мїліо-не, іар дп дїпломатїе е кѣ тотѣл алтѣел, Двоастрѣ тревѣе адесеорї сѣ жертфїдї іп-стрѣмпїтеле чело секрете, кѣ каре в'анї шервїт, шї еѣ пѣ т'ашї жертфї вѣкѣрос, таї алес дѣпѣче в'ашї да дп тѣпѣ Крї-тѣл шї а'шї дѣче пе Рѣсіа ла цертѣрїї Дѣпѣреї. Вредї сѣ іскѣлїдї?“

— „Ba.“

— „Да кѣ пѣ, слѣга Двоастрѣ, тѣ ро-сѣ фїѣ іертат de сѣпѣрареа че в'ам фѣкѣт.“

Грекѣл се депѣртѣ, dar солѣл дп ре-кїемѣ пѣтаї декѣт.

— „Аї тѣ чева че се кредїтезе пеп-трѣ іпфлзпца та дїпломатїкѣ?“ — Дп дптревѣ солѣл.

— „Іпфлзпца теа дїпломатїкѣ е кѣт зп фїр de пѣр, дпсѣ е пѣрѣл de каре а-тѣрпѣ сазіа лѣї Damоклес.“

— „Vom vedea.“

— „Пофтїдї екселендіа воастрѣ сѣ фа-чет контрактѣл дп лїмба франдезѣ саѣ дп чеа рѣсеаскѣ?“

— „Дп лїмба франдезѣ, кѣчї еа есте лїмба дїпломатїей.“

— „Скрїе D. секретар, „да кѣ 'дї есте кѣ плѣчере.“

„Еѣ сѣскрїсѣл (тїтлѣл шї пѣтеле) сол ал M. Сале дпшпѣртесей Катарїней а дїа ла дпалта поартѣ тѣ обѣг а плѣтї лѣї Андронїдѣ Г. ажѣторѣлїї ваївозіей фанарѣ-лѣї зпа сѣтѣ шїї рѣгле, дака ел прїп ма-невреле сале ва пѣтеа мїжлочї, ка Австрїа сѣ декїарезѣ ресвоїѣ Тѣрчіей. Zїса сѣтѣ сѣ і се плѣтеаскѣ ачї дп Пера ла пала-тѣл солїей поастрѣ дп зїоа, дп каре дп-

пъратъл Іосіф ал доіле саѣ зрмашъл лѣи
ар декіара ресвоіѣ порціи.

Константинопол, дн 27. Мартіе 1789.“

— „Акѣм тѣ rog de съскриереа ексе-
ленциеі воастре.“ —

— „Іагъ о.“ —

— „Преа віне, акѣм аскѣлтѣ: тѣне
плеакъ трѣпеле отомане, ка съ факъ зп
лагър де обсерваціе ла Бръіла лънгъ Дѣ-
пъре, де внде апоі вор авеа а плека дн
кѣтр’о дї ва пофті кърсел ресвоіѣлѣ. А-
пропіереа ачестѣ ресвоіѣ паціонал аѣ скѣ-
лат Анатолиа, челе маі депъртате провин-
циі, пашалікъл дела Bardad ші Мосъл, ва
днкъ ші мателъчіи дін Египт аѣ ажънс
аічі. Де шасе зіле н’аѣ одіхнъ Кайдціи.
Босфоръл а фост дн непрерывнтъ мшкаре
де тречереа атътор коръвіи пліне де осташи.
Дела Катікені ші Кіскълесé арміа асіатікъ
трече дндатъ пе цертъл Езропеі. Ачеастъ
адъпаре н’аре алт скоп, декѣт съ десфъшъ-
ре кѣ чеа маі маре реверіндъ стеагъл лѣи
Махомет, нѣмїт „Сандѣак-шеріф.“

Че а фост паладіл ла Троіані, че а
фост кѣчїбла сѣ. Мартін пентрѣ реціи чеі
дінтѣ аї Фрълчїлор, ачеса é Сандѣак-ше-
рїфъл пентрѣ тѣсълманї. Сълтанїи, мошценїи
поптіфікатѣлѣи калїфілор с’аѣ пѣзїт преа ві-
не де а нѣ слѣві фертекъл че атърпъ де
стїндартъл чел сѣѣнт ал пророкълѣи.

Стеагъл ачела се цїне дн сераїл, дн-
тр’ѣн лок че се креде а фї фоарте сѣѣнт,
дїсѣш падішахъл се апропіе нѣмаї дескълдѣ
дн капела ачеста; шї нѣмаї дѣпъче а а-
тїнс де треї орї кѣ фрзптеа са пѣтѣнтъл,
дндрѣспѣде а се апропіа де стеагъл ачел
сѣѣнт, шї аллѣа кѣ сїне, ка съл дѣкъ — дн
днтѣшплърїлѣ челе маі кѣтпнїтоаре а ле
днтпърѣциеі отомане — дн фрзптеа оастеї.

Дѣта поате кѣ днтреві де аре чїнстїреа
ачеаста нѣмаї скопѣрї політїче, орї кѣ се
дѣдѣче дела мїнѣпїле че фаче ачел стеаг?

Негрешїт, Сандѣак-шерїфъл трече пе
тоатъ дрептатеа де стеагъл чел дїнтѣѣ нѣ а
лѣи Махомет II., чї а пророкълѣи лор. Ачел
стеаг трѣѣѣ съ фїе прївїт де кѣтре фїе че
тѣсълман ка антїка чеа маі сѣѣнтѣ.

Ковоареле, че атърпъ дн тошѣа сѣ.
Софїи, шї слѣжїа лѣи Махомет пентрѣ де
ашї сѣѣвршї рѣгъчївнїле, нѣ стаѣ дн аша
маре реверіндъ, кѣчї дн прївїнда ачеаста
аѣ зрмат Търчїи плекърїеї лор, де а редѣче
тоате ла пророк, че с’аѣ цїнѣт де ероѣл
Махомет, шї де а чїркѣмда кѣ зп карактер
де сѣїнгенїе ачеса, че é маї векїѣ де 200
анї; Сандѣак-шерїфъл есте неспїнтїт сїм-
болъл зпѣї релїциї ресвоїнїче. Стеагъл а-
честа с’аѣ фѣкѣт дін тѣшелїнъл зпѣї тѣрѣан
ал лѣи Шемї; Шемї а фост ценералїсїтъл
Корешїтълѣи, саѣ а сенатълѣи ачелѣїа, че
с’а лѣптат дн контра лѣи Махомет, кѣнд
ера ачеста днкъ зп ом не’псепнат дн апо-
столиа са.

Елокзїнда пророкълѣи а днвїнс пе Ше-
мї. Ел с’а фѣкѣт партїзанъл лѣи, дї лѣѣ
де пе кап тѣшелїнъл шїл атърпъ де о лап-
че, шї дін мїнѣтъл ачела нѣ вої а авеа алт
стеаг декѣт ачела, нїчі алт domn декѣт пе
Махомет, прїн зрмаре ел се фѣкѣсе чел маї
апропе ом а лѣи.

Орїфлама ачеста се дндої прїн зп алт
стеаг а лѣи Омар зпѣл дін чеї маї ероїчі зр-
машї аї лѣи Махомет шї фѣ респектат тот маї
тѣлт, шї маї тѣлт. Зп есемплар дін коран,
каре é скрїс де тѣна ачелѣи Омар, заче пе
стеаг, каре é ашезат днтр’ѣн ток де тафѣтѣ
верде, кѣ о кеїе а касеї челеї сѣїнте дін
Кааѣа. Ачеастъ релїкѣїе пѣрчѣде дела зпѣл

din чеї маї марї сълтанї аї Стайвълкълї Селім, каре а свѣс Египтъл, ши кърѣа іаѣ даг'о шерифѣл дела Мекка дпврѣкат сѣрвѣтореще.

Дескриеріме ачестеа сѣптвѣне, кѣчї дїдї вор арѣта тоатѣ пѣтереа тїжлокѣлї, че воїѣ сѣл дптрѣвѣпдещѣ.

Калїфї Omiadieni дѣчѣаѣ стеагѣл кѣ сїне дп ресвоаїе, Аbasidїї пѣмаї стеагѣлї дї пот тѣлцїтї тѣлтеле трїѣтѣрї. Дпсѣтршїт ачест паладїѣ ажѣнсе фѣкѣтор de мїпѣнї ла Константїнопол кѣ прїлежѣл зпѣї крїсе дпфрїкошате пентрѣ дппѣрѣдїа отоманѣ, кѣнд Іанїчарїї сѣпт Амѣрат пѣ воїаѣ сѣ рекѣноаскѣ дпѣлцїмеа падїшахѣлї, а зрмашѣлї калїфїлор.

Ла венїреа стеагѣлї ачестѣїа тодї кѣзѣрѣ ла пѣштѣнт шї рескоала се потолї.

Стеагѣл ачеста пѣ се десѣшѣрѣ алѣдатѣ, декѣт сїпгѣр кѣнд се афѣл сѣлтанѣл, саѣ чел пѣдїп мареле везїр дп капѣл армії. —

Кѣнд се аратѣ стеагѣл, тревѣе сѣ фѣгѣ де пе влїдї тодї кредїнїї пострїї, пе карїї Тѣрчїї дї пѣтеск: „Раїа;“ ар фї о важокѣрѣ фоарте маре пентрѣ ачел семп де вѣтаїе, кѣнд ар кѣтеза каре-ва дїп пої ашї дефїде окїї асѣпрѣї, кѣнд зп некредїнчос, зп кредїн, орї чїне сѣ фїе, л'ар пѣта кѣ прївїреа са. Асфел есте дпвѣдѣтѣра ачестї релїдїї, каре порѣпчеще о вѣтаїе етерпѣ кѣ кредїнїї.

Поїтѣне сѣлтанѣл — дпврѣкат солен ва скоате арміа са дїп четате, аколо се ва да шї komanda четѣдѣї дп тѣпїме марелѣї везїр Мехемет Емір, каре есте зрманш дїп сѣпцїеле пророкѣлї, шї дп калїтатеа ачестата аре дрїт а пѣрта тѣрван verde шї тїтлѣ de Емір, тот атѣнчї Candѣак-шерїфѣл дпкѣ

се ва десѣшѣрѣ: ваї де ачел кредїн, каре ва кѣтеза а прївї де апрѣне ла ачела!

Чїне ар креде? Солѣл австрїак аѣ хотѣрѣт де 'нпрѣвѣпѣ кѣ невасть са шї кѣ челе треї фете але саме а прївї ла стїндарт. Фапта ачестата дпшї ва да о сѣтѣ мїї австрїачї дп дїспѣнереа mea.

Дпкременещї Domпѣле! Пѣпѣ акѣта везї, кѣ плапѣл теѣ капѣтѣ фортѣ, шї кѣ е кѣ пѣтїпдѣ сѣ се фрѣнгѣ пачеа. „Дар фѣрѣ мїне тот пѣ с'ар дптѣмпла ачестата, Тѣрчїї н'ар пѣтеа редїї важокѣтра че лї се фаче, фѣрѣ мїне н'ар апѣка Іосїф II. армеле.“ —

„Спѣзнетї акѣт Domпѣле, е тѣлт зпа сѣтѣ мїї де рѣвѣле че ам черѣт?“ —

— „Іспрѣвеще.“ —

(Ва зрма.)

ЛА МОРМѢНГѣЛ СОЦїЕї МЕЛЕ.

Аїчї зндѣ сенїноаса разѣ а вїедеї аѣ апѣс, Аїчї зндѣ о вѣдѣзїгѣ флоаре врѣма аѣ денѣс, Ш' зндѣ тоатѣ вѣкѣрїа ам вѣзѣт кѣ с'аѣ сѣѣршїт. Аїчї, пасѣ 'н потїкпїре тѣ опредѣе 'ндѣїомїт. Кѣтрѣ тїне трїст_тормѣнте дѣ змѣре пѣгрѣ 'н-кзпїѣзрат,

Сѣѣшїет де пѣтїмїре, їдѣт вїп дпмѣкрѣшат; Лас пе дѣрпацї пѣлвероасѣ де шїї рече ка сѣ шѣзѣ,

Лас пе пѣатра дпгѣдатѣ овосїт сѣ 'нѣпѣнкѣзѣ, Кѣ 'н а тордїлор їмперїѣ пѣмаї пѣлпсѣрї, сѣспїпѣрї Се азд, шї 'н порї се палцѣ а тѣмѣїеї афѣтѣрї. Лїнїдѣа че 'н ел domпѣазѣ веакѣрїле о аѣ чїпстїт, Сѣмѣдїа шї пѣтереа ла тормѣнт аѣ коптелїт, Ън трївѣт род ал кредїнѣї че л' алтарїѣ ам фост дїзрат,

Інїмеї че dormїтеазѣ, л' ал еї сѣфлет пре кѣрат, Мѣ адѣче 'н кѣшпїл тордѣї, пѣтѣнт пачпїк релїѣїос, Ка 'н респект сѣл денѣп дпкѣ ла тормѣнтѣл тѣпенос.

Лажгъ ел сѣлетѣмѣ vine din поѣ ѣарѣш а въреа
 Пентрѣ tinѣ лажѣ дѣрере че нѣ 'пчеатъ-ал апѣса,
 Лажѣ iniтѣ арзindѣ de зп фок мiстѣиторѣ,
 Че'л апринсѣ а та ѣвѣре 'н ал теѣ cin сѣфериторѣ,
 Ниѣде лажримѣ амѣритѣ а зпор окѣ чѣ аѣ пегѣрат,
 Ши о лажгъ сѣспинарѣ а зпѣ пепт лѣсѣшиат,
 Чѣ ехо трист о трѣгънеазѣ пiнтре арбориѣ кошошѣ,
 Че зтѣреск чевѣша сѣлѣтѣ ачелор дрепѣ ши кре-
 dinчошѣ.

Кѣрѣцѣ тѣлѣзрелор лажримѣ, рiзрацѣ ачест тор.
 тѣнт,

Кѣчѣ а разѣ пiкѣтѣра нѣ арiнѣоареле de вѣнт,
 Lin пѣртатѣ пiчѣ кѣт пiкѣ пе поптосѣл цiнтерiт,
 Нѣтаѣ лажрiма 'л адапѣ, кѣ еа нѣтаѣ лѣ стронiт.
 Сѣ пажгъ cinгѣр, амартиѣ! дѣ астѣ крѣче рѣзѣмат,
 Пѣ о содиѣ чѣ ал теѣ сѣлет de ѣвѣре аѣ 'н балсамат,
 Пе о маѣкѣ 'н dѣionиѣ чѣ лѣ враѣе легѣлѣнд,
 Фрѣктѣл вiеѣѣ пе лѣчетѣл л'ам вѣзѣт еѣ лѣ-
 флорiнд.

Дар, не патѣл вѣкѣриѣ кѣнд педѣжѣ с'ар тѣлѣгѣеа,
 Дѣ а да дѣлѣе сѣрѣтаре зпѣ прѣлѣкѣ че се пѣѣеа,
 Ам вѣзѣт екѣнтеѣа вiеѣѣ кѣт лѣ окѣ тѣ с'аѣ
 стiнѣ,

Ши кѣт пегрѣл вѣл ал торѣѣ песте фадѣцѣ с'аѣ
 лѣтiнѣ.

Ана 'н лѣте вѣкѣриѣ, естѣ зп вiс амѣциторѣ,
 Чѣ аваѣ 'л сiмпте ши 'л ши перѣ сѣрiманѣл тѣ-
 риторѣ.

Пе пѣтѣнт нѣтаѣ дѣререа, сѣферинѣ ши пѣтiнiрѣ.
 Креск кѣ вѣрста отенеаскѣ ши араре 'с тѣлѣгѣири.
 Ziоа, часѣл ши мiнѣтѣл паск кѣ еле пе сѣѣршиѣ,
 Ножѣ кiнѣрѣ, ножѣ лажримѣ пентрѣ отѣл амѣрѣт,
 Ши кѣнд кiар сѣртанаѣ фадѣ de пѣлѣчерѣ с'ар сенiна,
 Атѣлѣи тоартеа сѣфлѣнд рече везѣ кѣ 'н чевѣ а
 о 'нтѣнска.

Сѣ пажгъ cinгѣр, амар тиѣ! кѣ п' зп дѣрт лѣ-
 лѣкрѣмат,

Флоареа невiновѣѣѣѣ фрѣптеа еѣ п'аѣ рiдикат,
 Саѣ че поате о стрiгаре дѣрероасѣ-а зпор фiѣ,
 Аiчѣ, дѣкѣт ка сѣ рѣпѣт iнiта ачелор вiѣ.
 А пѣрiнтѣлѣ сiнѣѣре, дѣреросѣл лѣ сѣспiн,
 'лaтортѣнтѣ зпѣ содиѣ пiчѣ одатѣ-аѣ фост стрѣи,

Да 'нтре mama 'птормѣнтате ши 'нтре фiѣ пажгъ-
 гѣторѣ,

Пѣтiнiреа е 'ndoиѣ, еа 'н зп фѣлѣчерѣ трѣспиторѣ.

Iашѣ, 1843, Martie.

M. Кодрескѣ,
 сѣрѣар.

НОАПТЕА,

(Imitatie.)

De te зiцѣ тѣ кѣтрѣ стѣле,

Че de парте се зѣрескѣ,

Цi се паре кѣ ачеле,

Фѣрѣ пѣтѣр стрѣлѣческѣ.

Те вѣфѣзѣи лѣ поапте таре,

Тѣчере те 'птрѣсѣрѣ:

Ши сiнѣѣцѣ, прѣкѣт асѣпрѣцѣ,

Фiреа lin се вѣкѣрѣ.

Челе дѣлѣ de харѣ извоаре, !

Лок аколо ш'аѣ афлат,

Роа понѣцѣ din а лѣнеѣ

Paze vine стѣтнѣрат. —

А сѣферелор лiне вѣнтѣрѣ,

Кѣнтѣрѣ поартѣ лѣнѣрѣцѣ:

Дѣпѣ понѣцѣ се vor deкiде,

Порѣцѣ а раѣлѣлѣ черѣцѣ.

Josif Mány.

КЛЕВЕТТОРИѢЛѢ.

Diogen аѣ фѣцѣт dиnтрѣ оамѣнѣ,

Din зра mare de оамѣнѣ:

Фѣцѣ ши тѣ Ioane dиnтрѣ оамѣнѣ,

Din — ѣвѣреа кѣтрѣ оамѣнѣ!

ЖѢДЕЛЕ ПРИЧЕПѢТ.

Кѣт сѣ нѣ жѣдече П. дрепт ши vine,

Пе орѣ чiне пѣрѣт пѣнтѣѣ vine?!

Аѣ нѣ ел кѣнѣште леѣлаѣ vine фoарте? —

Ба кѣнѣште, ши кѣнѣште, кѣ сѣлѣт тоарте!

Б. Бавѣн.